

Obsah

Předmluva	9
1 Sémantika termínů	14
1.1 Úvod	14
1.2 Obecněsémantické přístupy ve středověké logice	14
1.2.1 Modismus	15
1.2.1.1 Tomáš z Erfurtu	15
1.2.1.2 Dobová kritika modismu	19
1.2.1.2.1 Námitky metodologické	19
1.2.1.2.2 Námitky ontologické	22
1.2.2 Diktismus	22
1.2.3 Terminismus	26
1.2.4 Shrnutí	31
1.3 Teorie supozice ve čtrnáctém století: nominalistická vs. realistická varianta	31
1.3.1 Walter Burley: „realistický“ přístup	32
1.3.1.1 Teorie signifikace, pojetí propozice a teorie predikace	33
1.3.1.2 Problém prosté supozice	37
1.3.1.2.1 <i>De suppositionibus</i>	37
1.3.1.2.2 <i>De puritate artis logicae</i>	37
1.3.2 Vilém z Ockhamu	39
1.4 Sémantika termínů Jana Buridana	41
1.4.1 Obecné poznámky	41
1.4.2 Pojem signifikace	43
1.4.3 Kontextuální sémantické vlastnosti	45
1.4.3.1 Supozice	45
1.4.3.1.1 Vymezení a dělení supozice pro vokální jazyk	46
1.4.3.1.2 Problém supozice v mentálním jazyce	50
1.4.3.2 Teorie konotace a apelace	51
1.4.3.3 Problém hyperintenzionality	53
1.4.4 Aplikační oblasti sémantiky termínů	56
1.4.4.1 Analýza predikace. Teorie predikabilí	56
1.4.4.2 Teorie vlastních jmen	57
1.4.4.3 Kategoriální analýza	58
1.5 Závěr	60
2 Propoziční sémantika	63
2.1. Problém propozičního významu	63
2.1.1 Úvod	63
2.1.2 Propoziční sémantika ve čtrnáctém století	64
2.1.2.1 Realistická verze propoziční sémantiky	64
2.1.2.2 Nominalistická verze propoziční sémantiky. Jan Buridan	67

2.1.2.2.1 Sémantika pravdivosti	68
2.1.2.2.2 Sémantika akuzativně-infinitivních konstrukcí	72
2.1.2.2.2.1 Signifikativní použití AIK	73
2.1.2.2.2.2 Materiální použití AIK	76
2.1.3 Závěr	77
2.2 Problém sémantických paradoxů	78
2.2.1 Úvod	78
2.2.2 Systematické hledisko	79
2.2.3 Historické hledisko	84
2.2.4 Rozbor středověkých řešení paradoxů	89
2.2.4.1 <i>Cassantes</i>	89
2.2.4.1.1 Nulifikační řešení paradoxu Lháře	89
2.2.4.1.2 Kritika nulifikačního řešení	97
2.2.4.2 <i>Restringentes</i>	97
2.2.4.2.1 Silná verze restriktionismu	98
2.2.4.2.2 Slabá verze restriktionismu	103
2.2.4.2.3 Kritika restriktionismu	104
2.2.4.3 <i>Mediantes</i>	105
2.2.4.3.1 <i>Mediantes</i> jako řešitelé paradoxů	105
2.2.4.3.2 Kritika Swyneshedovy pozice	111
2.2.4.4 Řešení na základě analýzy pravdivostních podmínek	112
2.2.4.4.1 Silná verze řešení na základě analýzy pravdivostních podmínek	112
2.2.4.4.2 Slabá verze řešení na základě pravdivostních podmínek. Thomas Bradwardine	113
2.2.4.4.3 William Heytesbury a jeho pokračovatelé	115
2.2.5 Buridanovo řešení sémantických paradoxů	116
2.2.5.1 <i>De consequentiis</i>	117
2.2.5.2 <i>Quaestiones in primum librum Analyticorum Posteriorum</i>	120
2.2.5.3 <i>Questiones elencorum</i>	121
2.2.5.4 <i>Quaestiones in Metaphysicam</i>	123
2.2.5.5 <i>De practica sophismatum</i>	123
2.2.5.6 Kritika Buridanovy pozice	128
2.2.5.6.1 Problém úplnosti	128
2.2.5.6.2 Problém trivializace	131
2.2.5.6.3 Problém inkonzistence	135
2.2.5.6.4 Problém zachování intuice	137
2.2.6 Závěr	139
3 Teorie logického vyplývání	140
3.1 Úvod	140
3.2 Systematické hledisko analýzy pojmu logického vyplývání	141
3.3 Historické hledisko: pojem logického vyplývání ve čtrnáctém století	147
3.3.1 Konsekvence a topiky	148
3.3.1.1 Walter Burley	148

3.3.1.1.1 <i>De consequentiis</i>	149
3.3.1.1.2 <i>De puritate artis logicae</i>	152
3.3.1.1.3 Shrnutí	154
3.3.1.2 Vilém z Ockhamu	155
3.3.1.3 Pseudo-Ockham.....	159
3.3.1.3.1 <i>Elementarium logicae</i>	159
3.3.1.3.2 <i>Tractatus logicae minor</i>	160
3.3.1.4 Shrnutí	161
3.3.2 Britská tradice	162
3.3.2.1 Problém relevance v moderní logice	163
3.3.2.1.1 (ECQ) – syntaktický aspekt	163
3.3.2.1.2 (ECQ) – sémantický aspekt	165
3.3.2.2 Richard Billingham.....	166
3.3.2.3 Robert Fland	168
3.3.2.4 Ralph Strode	170
3.3.3 Kontinentální tradice	172
3.3.3.1 Jan Buridan	173
3.3.3.1.1 <i>De consequentiis</i>	173
3.3.3.1.2 <i>De practica sophismatum</i>	179
3.4 Systematická analýza: logické vyplývání a modality u Buridana	181
3.4.1 Intuitivní pojetí modalit a jeho analýza	181
3.4.2 Modalita a temporalita.....	183
3.4.3 Modalita a ontologie.....	185
3.4.4 Návrh konceptuální revize.....	187
3.4.5 Sémantické pojetí modalit a středověká teorie logického vyplývání	199
3.4.4.1 Pavel z Benátek.....	199
3.4.4.2 Pavel z Perguly.....	203
3.5 Logické vyplývání a paradox Lháře.....	204
3.5.1 Roger Swyneshed.....	204
3.5.2 John Wesel	205
3.5.3 Adaptace na buridanovskou sémantiku.....	206
3.6 Paradoxy platnosti.....	207
3.6.1 Úvod	207
3.6.2 Pseudo-Scotus	207
3.6.3 Albert ze Saska	209
3.6.4 Curryho paradox	210
3.6.5 Paradoxy platnosti vykazující neurčitost	211
3.7 Závěr.....	211
4 Teorie justifikace.....	213
4.1 Úvod	213
4.2 Poznání	213
4.3 Problém indukce.....	219
4.3.1 Indukce z logického hlediska	219
4.3.1.1 <i>Quaestiones in Analytica priora</i>	219

4.3.1.2 <i>De locis</i>	221
4.3.2 Indukce z epistemologického hlediska.....	222
4.3.2.1 <i>Quaestiones in Analytica priora, De locis, De demonstrationibus</i>	223
4.3.2.2 <i>Quaestiones topicorum</i>	224
4.4. Buridan a skepticismus.....	224
4.4.1 Mikuláš z Autrecourtu	225
4.4.1.1 <i>Exigit ordo executionis</i>	225
4.4.1.2 Korespondence.....	230
4.4.2 Buridanova reakce na Mikuláše z Autrecourtu	231
4.5 Závěr.....	232
Závěr	233
Použitá literatura	237
Antické a scholastické zdroje	237
Ostatní zdroje.....	242
Shrnutí	255
Summary	256